

„EDINOST“
Izda se po trikrat na teden v šestih iz-
danjih ob torkih, četrkih
in sobotah. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obojno izdanje stane:
za eno mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50
za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.—
za eno leto . . . 12.— „ „ „ 18.—
Naročnino je plačevati naprej na naročbo
brez priložene naročnine se uprava ne
ozira.
Posamične številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tiskarne v Trstu po 3 nč.
izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifi v petitu; za
naslove z debelimi črkami se plačuje
prostor, kolikor obsega navadnih vrstic.
Poslana, oamrtnica in javne zahvale, do-
mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu
ulica Caserma št. 18. Vsaka prava mora
biti frankovana, kar nefrankovana se ne
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spre-
jema **upravnništvo** ulica Molino pie-
cile št. 3. II. nadst. Naročnino in oglase
je plačevati loco Trst. Odpis reklame
cije so prosto pošiljane.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

Volilci V. kurije!

Dne 8. marca tega leta poklicani ste vsi avstrijski državljani, ki ste dovršili 24. leto svoje dobe in ki bivate 6 mesecev v tržaškem mestu in njega okolici, da si izvolite državnega poslanca za takozvano peto kurijo.

V tej kuriji imajo volilno pravico državljani iz vseh slojev, tudi iz onih, ki dosedaj niso uživali te najvažnejše politične pravice. Ker so koristi in težnje teh različnih slojev mnogovrstne, je bilo težavno najti osebo, ki bi bila sposobna pravično zastopati vse te koristi in težnje.

Taka oseba je po trdnem našem uverjenju dosedanji državni poslanec

IVAN NABERGOJ pok. **ANDREJA,**
posestnik na Proseku.

Ta mož je izišel iz priprostega, kmečkega stanu, kar ga že samo po sebi priporoča kakor zastopnika vseh zanemarjenih, tlačanih in do sedaj brezpravnih stanov.

Na drugi strani pa si je svojim tridesetletnem delovanjem v javnem življenju, svojo uzorno marljivostjo in svojim poštenim značajem pridobil toliko ugleda in spoštovanja na vse strani, da bode lahko uspešno deloval za koristi svojih volilcev vseh stanov brez razlike narodnosti. V svojem javnem delovanju bil je vsikdar na stališču stroge enakopravnosti in pravičnosti in je pokazal ob vsaki priliki besedo in dejanjem, da ga naravna in vsakomur prirojena ljubezen do svojega rodu ne zasleplja tako, da bi delal krivico drugim. Tako se je ob vsaki priliki brez predsodka potezal za koristi mesta tržaškega, za opravičene stanovske interese, in nikdar ni odrekal svoje pomoči posamičnikom kateresibodi narodnosti, ki so se zaupno zatekli k njemu.

Sam vzrastel v težkem delu se je vsikdar rad zavzemal za koristi delavcev in sploh najnižih stanov, kar je pokazal se posebnost v tem, da se je dosledno in odločno boril proti zvišanju užitnine, kateri davek najhuje tlači najnižje stanove. Neustrašeno se je upiral takim predlogom v Trstu gospodujoče stranke, kateri je neprestano višanje teh bremen vrhunec administrativne modrosti.

V parlamentu je bil naš kandidat vsikdar na strani onih, ki so se tudi v političnem pogledu borili za enake pravice vseh državljanov in dosledno tudi za splošno in jednako volilno pravico.

Ta minolost našega kandidata priporoča ga kakor najsposobnejšega poslanca mesta tržaškega v peti kuriji. Mi imamo njegovo pošteno besedo, da se nikoli ne izneveri svojim načelom in svoji minolosti.

Volilci!

Takemu možu, takemu kandidatu, takemu uzornemu avstrijskemu patrijotu smete mirne duše poveriti mandat, v trdnem prepričanju, da Vam ga svojedobno zopet izroči čistega in neomadeževanega.

Volilci!

Komur je do resnega izboljšanja nezdravih materialnih, socialnih in političnih razmer mesta tržaškega, čegar bodočnost je nerazdružno spojena z avstrijsko državno mislijo, oddaj dne 8. marca t. l. svoj glas našemu kandidatu: **Ivanu Nabergoju!**

Centralni volilni odbor.

Volilni shod

priređi politično društvo „Edinost“ v
četrtak dne 4. t. m.
ob 8. uri zvečer
v telovadnici „Tržaškega Sokola“.

Na dnevnem redu bude pogovor o

VOLITVI ZA V. KURIJO.

Ker je potrebno, da se natančno pogovorimo, kako nam je postojati, in da popolnoma svojo organizacijo, pozivljamo tržaške in okoličanske Slovence vseh slojev, da se v kolikor možno velikem številu udeležijo tega shoda.

Svohoda — Napredek.

Libertà — Progresso; svoboda — napredek.

To je geslo progressivne stranke. To geslo je bilo debelo natisnjeno na vseh proglasih in oklicih te stranke za ravnokar dovršene volitve v mestni in deželni zbor tržaški.

Lepo geslo, zlato geslo. Saj je v tem geslu izraženo vse, česar trebajo državljani za svojo duševno in materialno blaginjo, česar treba človeška družba, da more odgovarjati svoji veliki nalogi, in česar zahteva sedanja prosvetljena doba. Svobode trebamo, ako se hočemo razvijati in vneti za napredek, vsestranski napredek, moramo biti, ako hočemo korakati vsporedno se zahtevami sedanjege časa, množični se rapidno in neprestano. Kdor ne ljubi svobode, svobode posamičnikov in svobode celih skupin, ta ne sodi v sedanjo dobo, njemu ni rešitve: veliko in hitro vrteča se kolo časovnih dogodkov stre ga prav gotovo in neizprošno ter razvoji stvari preide preko njega na dnevni red. A oni, ki bi se hotel upirati napredku, bil bi nesposoben, ki buta svoje glavo ob trdi zid.

Dandanes torej vsaka stranka, ako ima dobre namene, ako res hoče koristiti družbi človeški, mora ljubiti svobodo in se mora vneti za napredek. Toda pripomnjeno bodi kar hitro: svoboda, kakoršno si mislimo mi, bodi resnična svoboda, svoboda za vseh; a napredek, kakoršnega si mislimo mi, bodi zdrav in soliden, to je, razvijaj se naravno in po določenih zakonih! Ako torej stranka, ki uživa zlato svobodo in v kateri tudi vsi njeni člani uživajo svobodo osebe, zlorablja ta božji dar v to, da dela škodo drugim, potem to ni več svobodomiselnost stranke, ampak mračnjaška in reakcionarna; in stranka, ki meni, da je liberalna že zato, ako se postavlja nad človeške in božje zakone; stranka, ki meni, da sme svojo svobodo v gibanju zlorabljati v to, da krati svobodo drugim, stranka, ki meni, da je glavni znak svobodoljublja v nespoštovanju vsakršne avtoritete, božje in človeške; stranka, ki meni, da je svobodoljublje identično s preziranjem zakonov božje in človeške morale, in slednjič stranka, ki meni, da napredovanje sestoji v divjem diru in v brezmišelnem hlastanju — taka stranka je naravnost pogubna.

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši.

ROMAN.

— Francoski pisatelj Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

Dvajset let je imel Risler tam svojo pipo, dolgo pipo, ki je imela na stojalu za pipe rednih gostov svoje mesto zaznamenovano z njegovim imenom, in svojo mizo, h kateri je sedalo še nekaj molčevalih, mirnih rojakov, ki so brezkončne razgovore Chèbea in Delobellea poslušali in občudovali, ne da bi besedico umeli o njih. Od kar pa je izostal Risler, tudi teh dveh ni bilo več v pivarno, in za to sta imela tehtne vzroke. Pred vsem je gospod Chèbe stanoval sedaj jako daleč od tod. Po velikodušnosti svojih otrok so se urednice naposled sanje njegovega življenja.

„Da le obogatim“, je imel navado govoriti mali mož iz žalostnega bivališča v Maraisu, „kupim si svojo hišo pred vrati, skoro na kmetih, z malim vrtom, katerega bodem sam obdeloval in polival. To bode boljše za moje zdravje, nego-li vedno vzburljenje v stolici“.

Nu, sedaj je imel svojo hišo, a veselja ni imel z njo, to je gotovo.

Stala je v Montrougeu tik nasipov. „Švicar-

Lepo, zlato geslo imajo torej naši progresivci. Ali njih početje, njih dejanja so naravnost in diametralno nasprotna temu geslu. Redki so slučaji, ko se zlati pojem tako drzno zlorablja za umazana dela, nego se to godi v stranki naših progresivcev. Oni, ki se nazivljajo liberalci, tirajo v blato liberalno načelo s tem, da odrekajo svobodo drugim, da hoté uklepati druge v urove svojih absolutističnih pravi; oni, ki se imenujejo liberalne ne privoščajo svobode nikomur razen — sebi! Ta gospoda, ki se nazivljajo liberalne, so uprav sedaj ob volitvah, zlasti po Istri, pokazali, da se ne sramujejo ni najhujšega nasilstva, da se v svojem postopanju včasih z rokavom dotikajo one meje, kjer se pričinja barbarstvo. Oni, ki se nazivljajo liberalne, ne privoščajo ljudstvu najvažnejše svobode in pravice: izbirati si zastopnike po svoji volji. Oni, ki se nazivljajo napredne, ne store ničesar za izobrazbo in napredek tisočev in tisočev prebivalstva; oni, ki se nazivljajo napredne, odrekajo tisočev in tisočev otrok prvo in glavno sredstvo do kulture: narodno šolo; oni, ki se nazivljajo „napredne“, so zakrivali, da ljudstvo ječi v strašni bedi, ker je nikdar niso učili, kako mora racionalno gospodariti; oni, ki se nazivljajo napredne, ki v jedrnat valjajo po ustih pojem človekoljubja in civilizacije, so zaščitniki onim pijavkam, ki srkajo mozeg iz siromašnega ljudstva.

Ali ni to greh, ali ni to blasfemija, da se taki ljudje nazivljajo liberalne in napredne? In vendar je res: v leksikonu progressivcev je prepričanje svobodnih volitev, je falzifikovanje odnošajev, so rapresalijs, so grožnje do vseh onih, ki mislijo drugače, nego li misli in želi duša progressivska — je vse to — liberalno. Res studiti se mora človeku, da se toli vzvišen pojem tako drzno tira v blato besnosti in zdivjanosti. In po leksikonu progressivcev znači „napredek“: skrb za-se in zanemarjanje drugih.

Taka sta progresso in libertà, katera ljubi tržaški progresso. Kdor koče v svitlem zrcalu videti pristno sliko pravi progressivcev, ta naj pogleda včerajšnji „Indipendente“. Čita naj tam divje izbruhe zoper okoličane. In zakaj? Zato, ker so si izbrali zastopnikov po svoji volji in ne po volji drugih; ker so se drznili imeti svoje in ne progressivno prepričanje. Koga obesati na vislice, ker ima svoje prepričanje in ker tudi postopa po svojem prepričanju, to je po progressivskih nazorih — liberalno! Kar počnjenja včerajšnji „Indipendente“ s pošteniškim Nabergojem, to je nezasišano, to je škandal, škandal pa zato, ker nam priča, da ljudje ki imajo pri nas v rokah — vse, nimajo ni zmisla, ni srca za pravo, zlato, blagotvorno svobodo. A gospod Nabergoj nima drugega greha na sebi, nego, da ga narod hoče imeti svojim zastopnikom in da se mož, dasi nerad, pokori tej želji naroda. Ali je to zločin? Ali ni to marveč plemenit čin, odgovarjajoči duhu rodoljublja, načelu ustave, duhu svobode. Parlamentarno načelo zahteva, da narod zastopaj oni, do katerega ima narod zaupanje! In zato, ker se je uklonil istemu načelu, se vsiplje progressivski strup na g. Nabergoja. To naj bi bilo liberalno?!

ska hišica z vrtom“, je govorila dotična listina, čije štirioglati karton je skoro natanko kazal velikost zemljišča. Tapete so bile nove in po selškem okusu, barva popolnoma sveža. Kad za polivanje poleg lope in divje trte je nadomestovala ribnik. Poleg teh prednostij je imel ta raj tudi to, da ga je samo ograja ločila od druge „švicarske hišice z vrtom“, v kateri sta bivala blagajnik Žiga Planus in sestra njegova. Za gospo Chèbeovo je bila to prijetna sosesčina. Kadar je bilo vrli ženi dolgčas, je nesla svoje pletenje in krpanje tja v lopo stare device, kateri je imponovala z opisovanjem nekdanjega svojega bogastva. Žal, njen soprog ni imel nobenega takšnega kratkočasnega.

Od kraja je šlo še vse dobro. Bilo je sredi poletja. Gospod Chèbe je vedno tekal okrog gorok: urejal je pohišje. Najmanjši žrebčelj, ki se je imel kje zabiti v hiši, je bil zanj predmet brezdelnega premišljevanja in brezkončnega govorjenja. Ravno taka je bila z vrtom. Najprej je imel postati anglešk vrt z vedno zelenimi tratami, zaviti hodišči in gostim grmovjem. Toda gosti grmovje potrebuje vražje dolgo časa, predno kaj vzraste!

„Na mojo vero, taka me ima, da bi sadni

O osebnih žaljenjih na adresu Nabergojevo ne govorimo, ker se tako postopanje obsoja samo po sebi, ker je sramotno. Ali pribiti moramo tu zahtevo „Indipendentejevo“, da se volitev Nabergojeva ne odobri. Zakaj? „Indip.“ pripoznava sam, da so se volitve po vsej okolici vršile povsem redno. Zakaj torej razveljavljanje? Le zato, ker ga „Indip.“ — noče! Ali je to liberalno? Ne, to je gola parlamentarna revolucija! Ali, do še hujšega cinizma se je povzpelo glasilo progressivcev. Priznava namreč izrecno, da neodobrenje volitev Nabergojeve bi bila rapresalijs, ali to da bi bil vzvišen čin — maščevanja.

Maščevanje torej nad volilci, ker so volili po svoji volji, in maščevanje nad možem, ki se je uklonil tej volji. To je po progressivskih nazorih — liberalno. Človeku vre kri po žilah, ko vidi take izbruhe krutega absolutizma!

Da, absolutisti, absolutisti in nasilniki so to, najgrše vrste. No, svet ve sedaj, s koliko pravico si progressivci prisvajajo geslo: Libertà — Progresso!

Liberalizem in napredek, kakor si ga mislijo progressivci, pred tem nas obvari o Gospod! Obvaruj nas, da nam čim prej sine dan resnične prave, zlate svobode in zdravega napredka. In ako so nas volitve v tržaški okolici le za jeden korak približale temu cilju, blagoslovljen bodi potem dan 28. februarja 1897!

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 2. marca 1897.

Državnozbornske volitve. Volitve po Istri za IV. kurijo se vrše ugodno za našo stran. V iztočni Istri — Spiničev mandat — je stvar itak povsem gotova, zbok česar niti potrebno ni, da bi objavljali podrobne številke. Le toliko lahko rečemo s precejšnjo gotovostjo, da od 206 volilnih mož, ki jih ima skupina iztočne Istre, dobi naš kandidat kakih 180 glasov.

Drugače stoji stvari seveda v zapadni Istri kjer je prebivalstvo bolj mešano in je v gospodarskem pogledu, žal, odvisno od gospode po mestih. Naravno je torej, da se bje tu ljuta in težavna borba. No, vzlic vsem neugodnostim vrgli so se naši v boj z onim pogumom in ono vztrajnostjo, kakoršna prihaja iz pravega, vzvišenega patriotizma in dosegli so, da smo z včerajšnjo volitvijo v Višnjaju dospeli do 1 glasu večine za volilno skupino kmečkih občin zapadne Istre. Od 215 volilnih mož je izvoljenih do danes iz naše stranke 108; in sicer:

Okraj Kopar:

Izola 2, Dolina 15, Dekani 12, Buzet 25, Milje 9, Pomjan 13; skupaj 76.

Okraj Poreč:

Motovun 9, Višnjani 8; skupaj 17.

Okraj Pulj:

Vodnjan 8, Barban 7; skupaj 15.

To bi bilo torej že izvoljenih 108 mož, kar znači 1 glas nad polovico. Možna pa je, da zmagamo še na Porečini: v Novivasi (10), v Vrsaru (8), Kaštelir (3).

Glede volitev v Vrsaru moremo zabeležiti

vrt napravil iz tega“, je dejal nepotrpežljivi možiček.

Sedaj je sanjal le še o zelnikih, gredicah za bob in o vrstah breskev. Cele dopoldneve je kopal po vrtu, zamišljenega obraza gubančil obrvi ter si vprico žene svoje šopirno brisal čelo, samo da bi ona rekla:

„Odpočij si vendar... saj se še pretegneš“.

Slednjič je vrt ostal mešanica sadja in cvetic, na pol park, na pol zelenjak. Kadar je šel gospod Chèbe v Pariz, nikdar ni pozabil, gombove luknjice okrasiti si z rožo svojih gredic.

Dokler je trajalo lepo vreme, se ta dva pošteništva nista mogla načuditi solncu, izginjajočemu za trdnjavami, dolgosti dneva in pozivljajočemu selskemu zraku. Zvečer sta včasih skupno pela pri odprtih oknih, in o svitu zvezd, zajedno lesketajočih se s svetilnicami ob cesti, je postal Ferdinand čisto lirčno ubran... A ko je nastopilo jesensko deževje in nista mogla ven, takrat je bila reva! Kako je gospa Chèbeova, ki je bila z dušo in telesom Parizanka, koprnela po ozkih cestah Maraisovih, po svojih potih na trg v Marchédes-Blancs-Mauteaux in k predmestnim prodajalcem! (Pride še.)

znamenito vest, došlo nam včeraj, da je namreč c. kr. okrajni glavar v Poreču v zadnji hip odložil volitev. Najbrže se ne motimo, ako rečemo, da je oblast tako ukrenila z ozirom na veliko razburjenje med kmečkim ljudstvom radi postopanja volilnih komisij o priliki volitev za V. kurijo v tej občini. Tako je bila v sekciji Sv. Lovreč večina absolutno zagotovljena hrvatski stranki in vendar so končno zmagali Italijani. Kako?! Tega pač ne treba praviti.

Gledé V. kurije moramo reči še danes, kar je rekla „Nasa Sloga“ prošle sobote: trdo gre nam in trdo gre nasprotnikom. Do tega trenotka, ko pišemo te vrstice, je razmerje tako-le:

Za našo stran je izvoljenih: v okraju Lošinj 46 naših in 34 nasprotnih; v okraju Voloska 71 naših, 10 nasprotnih in 6 neodločnih v Rukavcu; v okraj Pazin: 68 naših in 16 nasprotnih. (Med temi poslednjimi je tudi 12 izvoljenih na glasoviti volitvi v Labinju, o kateri se nadejamo še vedno, da jo uniči slavna vlada.); v okraju Pulj 35 naših in 102 nasprotnih; v okraju Koper 65 naših, 75 nasprotnih in 10 socialistov (Gledé teh poslednjih smo jako radovedni, da-li se udeležijo volitve in kako?! Sedaj bodo morali pokazati barvo in videti bode, ali je socialistom resno z njih načelom mednarodnostim. Ako so dosledni, ne morejo glasovati ni za Laginjo ni za Bartolija, ker sta oba narodnjaka, dasi vsak v svojem taboru. A mi trdimo z mirno vestjo, da bi socialisti, ako so le kolikaj dosledni, lagije mogli glasovati za Laginjo, nego pa za Bartolija, kajti Laginja je siromašnih starišev sin, ki tudi kakor poslanec in zastopnik ni nikdar zatajil svojega rojstva, ampak se je vsikdar priznal za uboge in tlačene, osobito pa za to, da žadobe politična prava tudi oni, ki so bili do sedaj političsko brezpravni. Že tedaj, ko stranke večinoma še niso bile na jasnem s seboj, kako naj bi postopale ozirom na zahtevo po splošni volilni pravici, že tedaj, pravimo, se je dr. Laginja — bilo je na shodu v Dekanah — brez okolnosti izrekel za splošno in direktno volilno pravico. Tako dr. Laginja, dočim je nasprotni kandidat, dr. Bartoli, pristen sin lahkožive gospode, ki se niti ne zmenijo za one, ki trpe in so tlačeni. Tu je torej velika razlika, katere ne smejo prezreti socialni demokratje, ako nočejo, da bode mislil svet, da oni igrajo le drzno igro se svojimi načeli, ako hočejo torej, da jih smatramo resnimi. Laginja je demokrat že po svojem rojstvu in po trdi borbi, ki jo je moral biti za svojo ekzistencijo, dočim dr. Bartoli že po svojem rojstvu in po svoji vzgoji ne more imeti z misla za potrebe nižjih slojev. Dr. M. Laginja je v neprestani dotiki z siromaki, dočim laški gospodi ni navada, da bi stopali doli v one kroge, kjer vladajo revščina, beda in ljuta skrb za vsakdanji kruh. To naj pomislijo socialni demokratje! Nismo tako drzni, da bi hoteli dajati nasvetov socialnodemokratiški stranki, ali to smemo menda pričakovati od njih, da pomislijo dobro, predno se odločijo.

Pomislijo naj, da stoje pred alternativo: ali da pošteno objektivnostjo ohranijo in zavarujejo svojo načelo, ali pa da izdajo to načelo v prid stranki, ki ni imela nikdar zamisla za — delavca); v okraju Poreč: 15 naših in 52 nasprotnih. Vseukupno je torej do sedaj izvoljenih naših 300, Italijanov 288, socialistov 10 in 6 neodločnih. Včeraj je volil Grožnjan 7, izid pa nam še ni znan. Danes in jutri volijo Vižinada 7, Poreč 8, Tar 5. Možno je, da zmagamo v Vižinadi in Taru. Danes stojimo torej tako, da pridemo lahko do večine, ako oblasti uničijo nezakonite izvolitve v Labinju, Oprtlju in v sv. Lovreču. (V tem kraju so morali celo vojaki posredovati.)

Položaj na Kreti. V kolikor poročajo s Krete v London, je na Kreti popolna anarhija. Boj nadaljuje. Včeraj (1.) je ostavilo kakih 4000 Turkov Kandijo, hoté prognati upornike, utaborjene pred mestom. Toda uporniki so jih vrgli in razpršili. — Poveljniki evropskih ladij so ukazali upornikom, da naj ne napadajo mesta, toda vodja upornikov je odgovoril, da ne sluša drugih ukazov, nego onih, ki mu jih daje grški polkovnik Vassos. Zatem so poslali posebnega odposlanca v tabor upornikov, da bi se pogodil z njimi. Uporniki so izjavili odposlancu, da položé orožje samo tedaj, ako se jim garantira, da se Kreta združi z Grško.

Iz Aten javljajo, da so odposlanci veseli predložili svojim vladam besedilo Grški namenjene spomenice v potrdilo. Zajedno zahtevajo, da se potrdi spomenica, katero je predložiti Turški. Obe spomenici izročé istega dne. Nihče pa ne more znati, kakó Grška in Turčija vsprejmeti „ultimatum“. Prav lahko utegnejo iz tega navstati nove komplikacije in homatije na Balkanu.

Različne vesti.

Občinske volitve v tržaški okolici. Zmagali smo torej, zmagali na vsej črti. To je vrvelo minole nedelje po vseh tržaških lokalih, kjer se shajajo Slovenci, ko smo zvedeli, kako junaški se je borila vsa okolica. Čestitanju in stiskanju rok ni bilo ne konca ne kraja. Zginile so vse razlike mišljenja in zlošno smo se radovali na zmagi — slovenstva. Tudi po vsej okolici je zavladalo splošno oduševljenje, kjer so doznali o srečnem in častnem izidu volitev.

V prvem okraju je bilo oddanih 405 glasov: 216 za Nabergoja. V drugem okraju oddanih 215, 119 za Kosca; v tretjem okraju oddanih 224, 122 za Vatovca, za Gairengerja 64, za Pahorja 35; nekoliko glasovnic za Vatovca je zavrgla komisija, ker ni bilo označeno očetovstvo; v četrtem okraju oddanih 258, 156 za Dollenza; v petem okraju oddanih 368, 239 za Goriupa Alojzija; v šestem okraju oddanih 324, 189 za Ivana Goriupa. Vsega skupaj je bilo oddanih 1812 glasov od 2244 volilcev. Te številke kažejo, kako intenzivna je bila udeležba na volitvi in kako huda borba.

O volitvi v prvem okraju smo dobili nasprotno poročilo:

Navidezno mirno vršile se je pri nas v Škedenju volitev in kdor je bil na prostoru pred voliščem, čuditi se je moral mirnosti, katera je tam vladala. Seveda to ni bil znak brezbržnosti volilcev in voditeljev škedenjskih, nego bil je to znak, da so vrli škedenjski „generali“ že prej organizirali svojo armado, ki je disciplinirano in odločno stopala na volišče. Zmaga je gotova, to je bilo poročilo, katero je vsprejel odposlanec pol. društva „Edinosti“ ob 8. uri pred začetkom volitve, kateremu se je jamčilo, da je narodnemu kandidatu zagotovljeno okolu 220 glasov.

A tudi nasprotna stranka, ali prav za prav zapeljivci naših ljudi niso spali. Delali so na vse kriplice — po svoje t. j. napijali so svoje privržence ter skušali podkupovati naše. V gostilni pri Beniču „na lokandi“ pilo se je kar na škafe. Naši ljudje stopali so pa trezni na volišče in niso sprejemali pijače niti od svojih, rekši, da hočejo iti trezno vršiti svojo narodno dolžnost, veseliti pa da se hočejo še le po — zmagi.

Volitev pričela se je ob 9. uri; do 11. ure imeli smo ogromno večino ker je do tedaj glasovalo le malo nasprotnikov. Banelli in njegov „štáb“ držali so jih v gostilni Beničevi nekako „internirane“, da se jim morda kdo ne izneveri.

Okoli 11. ure začeli so jih spuščati na volišče; nastop nasprotnih nam volilcev karakteriziran je bil takoj s tem, da je morala komisija izročiti policiji, ki je pod vodstvom g. nadkomisarja dr. Mahkovca vzdrževala zunaj uzoren red, dve ali tri osebe, ki so hotele podkupovati volilce in ki so glasovale v imenu drugih nedošlecev. To je uplivalo ter malo poparilo nasprotno agitatorje, ki so mej 11. uro in poludne začeli razvijati živahno agitacijo.

Nasprotniki bili so si svesti zmage ter so v proslavo te „zmage“ obrili ubozega osla, katerega so nameravali voditi po izvršeni volitvi po Škedenju v zasmeh našemu kandidatu.

Zadnji volilec stopil je na volišče sedemdesetletni starček, poštenjak Ivan Sancin-Preža, kateri je oddal svoj glas našemu kandidatu.

Ob pol uri popoldne razglasil se je znani rezultat. Navdušenje, ki je zavladalo mej volilci in občinstvom, ki je čakalo zunaj na izid volitve, bilo je nepopisno. Živio Nabergoj, živela Avstrija, živeli Slovenci, razlegalo se je po Škedenju; vsaki si je bil svest pomena naše zmage v današnjih okoliščinah, a družba Banelli jeva, zbrana pri Beniču, pobrala je takoj — kopita proti Trstu; vrli Škedenjci pa pošiljali so za tržaškimi agitatorji, ki so poseli takoj svoje vozove, viharne živio-klice, da jim je kar po ušesih zvenelo. Naenkrat prikazala se je mej navdušeno množico ce-

sarska zastava, s katero so se vsi zavedni Škedenjci — in bilo jih je impozantno število — podali v gostilno Šumanovo, kjer sta pevska zbora Velesila in Slava zapela skupno mogočno pesem „Slovenec in Hrvat“ mej frenetičnim klicanjem in ploskanjem do delirija navdušenega občinstva. Navdušenje trajalo je ves dan v Škedenju, povsod si srečaval le vesele obraze in zadovoljnost na dovršenem težkem delu sijala je vsakemu iz obraza. Težko je bilo delo, ker naši so delali praznimi rokami in poštenjem, nasprotniki pa z mogočnimi aparatom podkupovanja in groženj in s podporo občinskih organov.

Ako niso nasprotniki zmagali takrat, upamo, da ne bodo več. Slava zavednim Škedenjcem in Magdalenčanom in neumornim njih voditeljem, kateri so od prvega do zadnjega storili vsi svojo narodno dolžnost! Obritega osla pa naj si lepo spravijo naši nasprotniki, dokler mu zopet ne zraste dlaka! One volilce, kateri so se udali tujemu uplivu, akoravno so naše krvi, ne zaničujemo, nego pomilujemo jih le, želeči, da sprevidijo v bodoče, da niso bili na pravem potu ter da se tudi oni pridružijo v bratsko naše kolo. Le brat čuti za brata; tujec pa išče mej nami — svoje koristi!

V drugem okraju je bila borba huda, toda nasiltev in nezakonitosti ni bilo, ker so organi policije zares tako uzorno pazili na red, da jim moramo izreči pohvalo. Tu so najhuje agitirali gozdni čuvaji, v uniformi in z bodalom ob boku. No, ni jim uspelo, ker so se naši držali možki in so nasprotniki dobili za-se le one, ki so bili njih že a priori. Velik smeh je vzbudil med navzočniki ta-le intermezzo. Prihajala je skupina volilcev nasprotnne stranke. A da bi malo norce bril iz nas, je rekel jeden nasprotnih agitatorjev jednemu naših: „Primate jih krepko, to so vaši!“ — A naš se je odrezal reko: „Ti korakajo povešenimi očmi, te prepuščamo vam. Mi hočemo le takih volilcev, ki jasnim čelom in glavo po konci stopajo na volišče!“ Splošen smeh in nasprotnik ni črnil ni besedice več. Je že moralo biti res tako. — Ko se je proglasil izid volitve, zaorili so naši, stoječi pred volilnim lokalom, krepak trikratni „živio“. Potem smo se sešli v gostilni pri Gerdolu, kjer je gosp. dr. Pretner napil novoizvoljenemu poslancu in vrlim agitatorjem, Catič pa vsem volilecem. Oba govora sta vzbudila neopisno navdušenje, vsem je odsevala radost na obrazih. Po prisrčnem pozdravu smo se razšli na svoje domove.

O volitvi v VI. okraju nam pišejo s Proseka: Že na vse zgodaj so prihajali „kagumarji“ (pristaši Kumarjevi) iz sv. Križa in Kontovelja in letali so od hiše do hiše ter strašili ljudstvo. Hvala Bogu, da naši volilci niso več tako zaslepljeni in da se ne dajo pregovoriti tako hitro. Nasprotniki so porabili vsa možna sredstva. Obljubovali so nekaterim, da jim napravijo pred hišo vodnjak, da ne bodo plačevali bolnišnice in da njih sinovi bodo oproščeni vojaščine. „Kagumarji“ popivali so ves mesec in razgrajali po vasi. A v soboto zvečer, ko so šli pevci pevs. društva „Hajdrih“ iz Kontovelja proti domu in so prišli mimo hiše našega (!) okrajnega glavarja, znanega Vidusso, je počil strel iz okna njegovega stanovanja. Povdarjeno bodi, da so naši mladeniči bili povsem mirni. Pevci so pritekli zbegani v vas, in zahtevali so, da se isti koj aretirajo, kar se pa ni zgodilo. Vendar pa stvar ne pojde tako gladko. Glavni agitatorji so bili slavni Vidusso, capovile in poljski čuvaj. Na volitvi so poslednji kar lovili volilce in to tako dolgo, dokler jih niso naši voditelji prav pošteno ošteli in razgnali. Največa drznost pri volitvi je bila ta, da je rudečkar, ki je stal na vratih, našim volilecem zamenjaval volilne listke, kar se je zapazilo še-le okolo 10 ure. Kedo ve, koliko jih je zamenjal. Ko je bila naša zmaga gotova, prišla je na lice mesta godba iz sv. Križa in društvi „Hajdrih“ in „Skala“. Zapela se je cesarska pesem in „Hej Slovani“, in godba je svirala „Naprej“. Okolo 600 ljudi, mladib in starih, korakalo je za zastavo po vasi, vse je vsklikalo „živio Goriup“ in „doli s kagumarji!“ Navdušenost je bila velika, neopisna. Nasprotniki so se poskrili. VI. volilni okraj je pokazal, da je in da ostane naroden! Zavržen je bil torej denar, ki so ga toli radodarno trosili slavni „kagumarji“.

Imenovanja in premeščenje. Prizivno sodišče v Trstu je premestilo kancelista Vilibalda Bosich-a (Božič) iz Vodnjana v Komen ter je ime-

novalo dnevničarja Ivana Renčelja kancelistom okrajnega sodišča v Podgradu.

Predsedništvo finančnega ravnateljstva v Trstu je imenovalo vezbenika Alojzija Mraka pristavom v XI. pl. r. pri davčnem uradu v Pulju.

Novinski glasovi o tržaških volitvah. „Slovenski Narod“ piše:

„Včeraj smo dobili iz Trsta veselo brzojavno poročilo, da so Slovenci pri občinskih volitvah po hudi borbi zmagali v vseh okoličanskih okrajih. To je velik in politično velepomemben uspeh, kateri je v vseh narodnih krogih ljubljanskih obudil največje veselje in na katerem iskreno čestitamo tržaškemu rojakom. Sedaj je okolica prvič zastopana samo po slovenskih poslancih, prvič so vsi okraji poslali v občinski svet slovenske zastopnike, dočim je bil dosedaj vedno eden ali drugi okraj v rokah laških nasprotnikov. Zasluga za ta lepi uspeh gre v prvi vrsti neumorni in požrtvovalni delavnosti voditeljev tržaških Slovencev, kateri so narodnemu delu posvetili vse svoje moči. Bodi jim čast in hvala!“

Službeni jezik v naši vojni mornarici. Zagrebškemu „Obzoru“ pišejo to-le šalo, katero so našem menenju ni smatrati kakor tako, ampak kakor povsem resnobno dejstvo: Kakor znano, je glasom obstoječih predpisov službeni jezik v naši c. in kr. mornarici — nemški. No, kadar je morje mirno in tiho, takrat je res službeni jezik nemški, ker se omejuje le na par konvencionalnih povelj. Toda, ako se pojavi nekoliko vetra in se prične ladija gugati, tedaj se službena nemščina prelevlja v slabo — italijanščino. Kadar pa se dviga vihar, tedaj ni več predpisov in na ladiji je jedini službeni jezik — hrvaški. Kadar gre za ladijo in življenje, takrat celo oni častniki, ki niso naklonjeni hrvaščini, najraje govorijo hrvaški, kajti znajo, da mornarji razumejo povsem dobro jedino ta jezik.

Poročilo o veliki maskaradi smo morali odložiti iz tiskarskotehniških razlogov, ker smo današnje izdanje — radi pustnega torka — morali završiti že do poludne.

Napad in samomor. Predvčerajšnjem predpoludne je 65letni učitelj igranja na glasovirju Anton Toribolo napadel v veži zgradbe mestnega muzeja na trgu Lipsia ravnatelja tega muzeja, profesorja Alberta Puschija. Ustrelil je dvakrat iz revolverja na ravnatelja, namerivši mu povsem od blizu na prsa, toda po vsej sreči ga ni zadel. Napadeni je zbežal iz veže, glasno kričaje na pomoč. Zatekel se je v mesnico, nahajajočo se vstric muzeja. Napadalec je stekel za bežečim, toda, čim je vstopil na ulico, zagledal je stražarja za petami. Napadalec si je na to bliskoma stavil revolver na desno sence in sprožil. Zgrudil se je, kakor da ga je ubila strela. Stražar je s pomočjo ljudi prenesel truplo v bližnjo vežo, kamor je prihitel tudi zdravnik z zdravniške postaje, toda ni mu preostalo drugo, nego konstatovati, da je Toribolo mrtev. Omeniti bi bilo še, da je bil napadalec Toribolo strije napadenega prof. Puschija. Vzrok napadu je iskati v starem rodbinskem sovražstvu in pa v okolnosti, da se je Toribolu godilo poslednji čas jako slabo in, da si ga je Puschij podpiral redno, vendar ta podpora na dobro življenje navajenemu Toribolu ni bila zadostna in mež je postal strašno nervozen in razdražljiv.

Prebivalstvo Trsta in Istre in njega gostost.

(Po Simona Rutarja knjigi „Samostojno mesto Trst in majna grofija Istra“, 1896., izdala „Matica Slovenska“.)

Kakor že rečeno, našli so pri zadnji štetvi (31. decembra 1890) v Trstu z okolico vsega skupaj 157.466 navzočih ljudi. Med temi je bilo domačinov, ki so imeli v Trstu in okolici svojo domovinsko pravico 71.806, 68.609 Tržčanov pa je bivalo po drugih kronovinah avstrijskih in 1547 v ogerskih deželah (največ na Reki), 20.504 pa zunaj Avstrije. (Za l. 1896. so proračunali, da biva v Trstu 61.730 duš iz drugih avstrijskih dežel, ki nimajo tam svoje domovinske pravice.) Nasproti je bivalo v Trstu z okolico 2001 tujec iz ogerskih dežel in 22.350 inostratev, največ seveda iz Italije, t. j. 16.590 ali 10,54%.

V Istri so našli ob istem času 317.610 navzočih prebivalcev. Od teh je bilo domačinov 290.107, 19.896 Istranov pa je bivalo po drugih

kronovinah avstrijskih in 5240 v ogerskih deželah (največ na Reki) in 3988 zunaj Avstrije. Nasproti pa je bivalo v Istri 3026 tujcev iz ogerskih dežel in 5620 inostratev, največ iz Italije, t. j. 4145 ali 1,81% (v Rovinju in Pulju po 2,64%). Avstrijcev, seveda največ iz Primorske, južne Tirolske in Dalmacije, bivalo je l. 1881. v Italiji (zlasti v pokrajinah Benetke, Verona, Brešja, Mantova, Padova, Videm itd.) 15.790. (Od konca leta 1881 naprej ni bilo več splošnega popisovanja ljudstva v Italiji.)

Glede na spol bilo je 31. decembra l. 1890. v Trstu navzočih 75.493 moških in 81.973 ženskih; v Istri pa 165.175 moških in 152.735 ženskih. Na 1000 moških prišlo je torej v Trstu 1085,8 žensk, v Istri pa 922,9 žensk. (V celi državi pride 1050 žensk na 1000 moških). Naravno je, da biva v Trstu mnogo več žensk, kakor moških (v ožjem mestu 64.299 proti 57.517 moškim, torej 1117,9 na 1000), kakor se ta razmera nahaja povsod po velikih mestih. Po drugih krajih pa je razmera med obema spoloma precej jednaka, pa tako, da navadno moški prevagujejo (ženske hodijo bolj v mesta služiti). Ogromen je prebitok moških nad ženskami v Pulju (19.906 proti 11.717) zaradi tamošnje posadke in ladijodelalnice. V Kopru se pa ta prevaga ne pozna toliko (4457 moških proti 3734 ženskam), če ravno je tam moška kaznilnica, solarna, gimnazija in moško učiteljske.

Po telesnih in duševnih sposobnostih, potem po splošni izobrazbi je bilo l. 1890 v Trstu z okolico 105 popolnoma slepih, 93 gluhonemih, 318 blaznih, 75 slaboumih in 32,5% analfabetov ali illiteratov, ki niso znali ni čitati ni pisati (med njimi so seveda tudi otroci).

V Istri je bilo ob istem času 274 popolnoma slepih, 324 gluhonemih, 24 blaznih in 178 slaboumih. Analfabetov je v Istri 70,6%, (na Predarlskem le 16%, v Bukovini pa celo 88%).

Gostota prebivalstva pa ni povsod jednaka. Iz statističnega pregleda na strani 49 se vidi, da stanuje v Trstu z okolico poprek 1670 ljudi na vsak km², v Istri pa 64 na km² (v celi Avstriji poprek le 62 na km²). V mestu Trstu samem pa pride 40.000 ljudi na vsak km², v predmestjih 8250, v pravi okolici le 182 na km². V Istri so najgostejše naseljene tiste občine, v katerih se nahajajo večja mesta, n. pr. koperska (290 ljudi na km²), izolska (225,3), miljska (213), puljska (173,1), rovinjska (156,6) in piranska (154,5 ljudi na km²). Najgostejše je naseljen piranski okraj zaradi njegove rodovitnosti (173,6 na km²), najredkeje pa creski zaradi njegovih kraških tal (24,6 na km²). Najredkeje naseljena občina je barbanska (22,3 na km²), tudi zaradi nerodovitnih tal, potem pridejo creska (24,6), boljunska (29) in kanfanarska (30,6).

Po številjenju od l. 1890 pride v mestu Trstu na vsako hišo 34,6 prebivalcev, v predmestjih le 8, v okolici samo 5,5 (kakor v visokem gorovju na Goriškem). V celi Istri pride na vsako hišo 5,66 prebivalcev, v mestu Pulju 19, v Rovinju 8, v Kopru 7, v Piranu 7,3, v Poreču 6,8, v Cresu 5,7, v Krku le 5,1.

Po poklicu in opravi nahajamo v Trstu največ obrtnikov, in sicer 28.871, od katerih je imelo 1295 še postranski zaslužek. Izmed teh jih je izdelovalo največ obleko in obuvalo (10.781), potem je bilo največ deležnikov stavbarske obrti (2790), lesne obrti 2531, izdelovalcev pijač (2355) in živil (2038). Z železno in jekleno obrtjo se je pečalo 2011 oseb, z drugimi kovinami 427, s kameno in lončeno obrtjo 975, 1701 je bilo izdelovalcev strojev, orodja in instrumentov; 827 tkalcev, 527 poligrafov, 381 izdelovalcev papirja in usnja, ter 314 kemikalij. Svoje posebne obrtnosti ni naznanilo 667 oseb.

Strgovino in prometom se je pečalo 24.559 oseb, od katerih je imelo še 833 postranski zaslužek. Trgovcev z blagom je bilo 7319, s prevažanjem po suhem se je pečalo 3306, po vodi 1969 oseb. Denarnih in kreditnih trgovcev je bilo 700, 11.265 pa se jih je pečalo z mešano trgovino.

Poljedelcev (vrtnarjev) in živinorejcev je bilo le 7967, od teh 707 s postranskim zaslužkom. Z ribarstvom se je pečalo 447, z gozdarstvom 54 in z rudarstvom 36 oseb.

Dvornih, državnih in deželnih uradnikov je bilo 4100 in od teh je imelo še 174 postranske

dohodke; aktivnih vojakov 1995, drugih samostojnih oseb pa 899. Od rent in podpor jih je živelo 3772, v zavodih, šolah in preskrbovalnicah jih je bilo 2903, brez posebnega poklica (samostalnih) pa 1103.

V Istri pa je bilo največ poljedelcev in živinorejcev, skupaj 153.343, od katerih se je pečalo še 5837 z drugimi opravki. Ribičev je bilo 3457, rutarjev 707 in 228 gozdnarjev.

Obrtni kovje je bilo v Istri 17.095 (739 s postranskimi zaslužki) in sicer 4260 izdelovalcev oblek in obuval, 2152 stavbarjev, 2149 lesnih obrtnikov, 2104 obrtnikov železnin in jeklenin, 1337 izdelovalcev strojev, orodja in instrumentov; 1835 izdelovalcev pijač, 748 prirejalcev živil, 736 kamenosekov in lončarjev, 369 tkalcev, 282 drugih kovinskih obrtnikov, 133 izdelovalcev kemikalij, 68 poligrafov, 50 papirarjev in usnarjev, 165 pa brez določene obrti.

Trgovcev je bilo v Istri vseh skupaj 10.534 od teh 710 s postranskimi zaslužki. Največ se jih je pečalo s prevažanjem po morju (3145) in po suhem (1308). Z blagom jih je trgovalo 1718, z denarjem in vrednostnimi papirji 16, z mešanim blagom pa 4984.

Aktivnega vojaštva je bilo 8630 oseb (v Pulju samem 8587), dvornih, državnih in deželnih uradnikov 2996 (116 jih je imelo že postranske dohodke) in le 271 oseb je imelo kak drugi samostalen poklic. Od rent in podpor so živeli 2204 osebe, 1523 jih je bilo v zavodih, šolah in preskrbovalnicah, 302 pa brez posebnega poklica.

Najnovejše vesti.

Pazin 1. V Baderai volilo 391 volilcev enoglasno naše volilne moze za peto kurijo.

Pazin 1. Za IV. knjižo voljeni naši volilni moze v Motovunu, Tinjanu, Žminju, Boljunu.

Pedena 1. Sv. Nedelja volila je enoglasno 16 naših volilnih moze za IV. kurijo.

Za slabotne

bolehave valed pomenjkanja krvi ne živeli, blede in slabotne otroke; izvrženega okusa in preiskusnega učinka je

Železnato vino lekarja Piccolija v Ljubljani.

(Dunajska cesta)

priporočeno od mnogih zdravnikov. — Pol literska steklenica volja 1 gld., pet pol literskih steklenic 4 gld. 50 kr.

Pristno brnsko sukneno blago.

Jeden odrezek	gl. 8.10 iz dobre	
3-10 m. dolg, za-	4.10 "	pristno
dosten za jedno	4.80 "	
možko obleko	6.— iz boljše	ovčene
	7.75 iz fino	
	9.— iz fino	volne.
stane samo	10.50 iz najfineje	

Jeden odrezek za črno salonsko obleko gl. 10.

Blago za v hno suknjo, loden, Peruvienne, Doskingo, blago za državne uradnike, fini Kammgarne in Cheviot itd. razpošilja po tovarniških cenah poznana, realna in poznana zaloga **Kiesel-Amhof v Brnu Brunn.** Uzorci zastoj in franko. Pošiljatve po uzorcih. Pozor! P. n. občinstvo opozarja se posebno, da se blago dobiva mnogo ceneje, ako se direktno naroči mesto pri prekopovalcih. Firma Kiesel-Amhof v Brnu (Brunn) razpošilja vse blago po resničnih tovarniških cenah brez dodatka rabata kojega krojači dobivajo.

SVOJI K SVOJIM!

Acquedotto št. 9. (nasproti „Latteria Svizzera“)

Novo skladišče

OLJA

kisa in mila

Prodaja se na drobno in na debelo.

Cene:

olje jedilno: po 28 nč. lit., fino po 32-36 nč. lit., finejše po 40-44 nč. lit., namizno pol fino po 48-52 nč. lit., namizno fino po 56-60 nč. lit., namizno extrafino po 64-68 72 nč. lit., — Kis od 4 do 24 nč. lit.

Sprejemajo se tudi naročila, na dom franko pustivši na posodo vrž iz kositarja. — Ker je blago prve vrsti, se toplo priporoča slav. občinstvu. Udani **Anton Sirca**

Zdravljenje krvi

Čaj „Tisoberni cvet“ (Millefort).

Člani kri ter je izvrstno sredstvo proti onim sluhajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. Jeden omot za zdravljenje, stoji 50 nč., ter se dobiva v odlični lokarni

PRAXMARER „Al due Mori“ Trst, veliki trg.

Naznanilo.

Spodaj podpisani raznašalec lista „Edinost“ ki je zajedao URAR priporoča se tople p. n. občinstvo za popravljanje vsakovrstnih ur. Utant **Friderik Golja**, vratar hiše št. 8 via Solitario